

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
17 januari 2023 (mondelinge uitspraak 10 januari 2023)

Zitting: 10 januari 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van ..., aanwezig via een beeld- en geluidsverbinding.

Klachtnummer: KC 2023 - 003

1. De klacht

Klaagster heeft de volgende klachten:

Zij is het niet eens met de medicatie (clozapine) die is aangezegd.

Zij is het niet eens met de aanzegging van verplichte zorg in de vorm van overige controles en handelingen, te weten bloedonderzoek bij clozapine gebruik.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 5 januari 2023 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen en op 9 januari 2023 heeft de commissie de aanvullende klacht ontvangen.
- Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 5 januari 2023 zijn aangeklaagden en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 5 januari 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 10 januari 2023.
- De commissie heeft aangeklaagden verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 9 januari 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 10 januari 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde datum aan klaagster, aangeklaagden en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klaagster heeft bij haar klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van de medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van de medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is geboren op Zij is in het verleden meermaals opgenomen geweest en zij is langdurend in zorg geweest in Klaagster is eerder initieel opgenomen met een crisismaatregel vanwege een psychotisch beeld bij schizofrenie. In de thuissituatie bleek er sprake van ernstig nadeel in de vorm van maatschappelijke teloorgang. Klaagster is inmiddels met een zorgmachtiging vanaf 22 december 2022 opgenomen op de ouderenafdeling in

Op 12 december 2022 heeft de rechtbank Midden Nederland, locatie Lelystad, een zorgmachtiging verleend tot en met 12 juni 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toedienen van medicatie is toegewezen.

Op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 heeft de zorgverantwoordelijke klaagster onderzocht en op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 zijn de voorgenomen beslissingen met haar besproken.

Op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 worden de beslissingsbrieven aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging en wordt klaagster namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brieven van 4 januari 2023 en 9 januari 2023 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het toedienen van medicatie in de vorm van orale medicatie, zowel de clozapine als Lorazepam, intramusculaire medicatie in geval van weigeren oraal, zowel de clozapine als Lorazepam, vanwege een psychotische stoornis. Het verrichten van overige controles en handelingen, te weten bloedonderzoek bij clozapine gebruik.

De zorgverantwoordelijke stelt dat er sprake is van een paranoïde psychotisch beeld bij schizofrenie. Er was voorafgaand aan de opname sprake van maatschappelijke teloorgang. Daarnaast roept klaagster agressie over haarzelf af doordat zij vanuit achterdocht mensen in haar omgeving beschuldigt met zaken als verkrachtingen en berovingen. Ook is klaagster agressief door met een stoel tegen een raam aan te slaan. Het niet medicamenteus behandelen van het beeld zal leiden tot een uitzichtloos verblijf in de kliniek. Het huidige middel aripiprazol heeft niet voldoende effect en wordt gestopt en clozapine wordt gestart. Klaagster is nog steeds in een ernstig grensoverschrijdende strijd verwickeld met allerlei instanties. Zonder behandeling is een leven buiten de kliniek niet mogelijk zonder dat zij agressie over zichzelf afroept en zou zij ernstig teloor gaan.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klaagster op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van haar belangen ten aanzien van de verplichte zorg die zij zal krijgen. De

zorgverantwoordelijke vindt dat klagers voorkeuren voor verplichte zorg niet kunnen worden gevolgd. Door het volgen van klagers voorkeuren ontstaat wel een groot risico op ernstig nadeel, te weten ernstige teleoorgang.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op haar klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt zij dat zij aan het eind van haar latijn is. Zij zegt dat zij sinds 1994 een 'mystery guest' in de GGZ is. Zij vertelt dat zij veel cursussen en trainingen heeft aangeboden en adviezen heeft gegeven. Zij zegt dat zij een nieuwe visie voor goed bestuur voor de hele wereld heeft ontwikkeld. De overheid steelt steeds haar werk en er zijn mensen die er een professoraat voor hebben gekregen. Klager vertelt dat zij commander in chief is van de VN, de NASA en de NAVO.

De kern van het probleem is volgens klager dat zij niet op haar waarde wordt geschat. Er wordt zoveel over haar geschreven wat niet deugt. Klager vindt dat zij een moeilijk leven heeft. Op de vraag of er sprake is van een waanstoornis antwoordt klager dat hiervan geen sprake is en dat dit bij de wereldleiders kan worden nagevraagd. Klager is, zo zegt zij, in sommige landen bekend.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat zij anderhalf jaar haar kinderen niet heeft gezien. Zij zegt dat aangeklaagde aperte leugens vertelt dat zij contact met haar zoon zou hebben. Ook is het niet juist dat zij voor overlast bij haar bureaus zou zorgen. De overlast komt juist van haar buurvrouw.

Gevraagd naar de opname antwoordt klager dat dit haar derde opname is en dat zij erin is geluisd. Zij is door twee agenten van Circus Renz meegenomen naar de kliniek.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt klager dat zij jaren aripiprazol heeft geslikt, omdat zij hiertoe gedwongen werd en zij bij weigering geprikt zou worden. Op de vraag of het juist is dat klager ook een klacht indient over de beslissingsbrief van 9 januari 2023 antwoordt zij dat dit klopt. Klager zegt dat zij geen hulp nodig heeft. De aripiprazol werkt niet; met het innemen ervan is zij destijds – na het aflopen van de rechterlijke machtiging – gestopt. Bovendien heeft zij haar eigen visie op medicatie. Klager levert gewoon haar cursussen bij onder meer de Tweede Kamer ter verbetering aan. Zij vertelt dat zij na haar Atheneum B twee jaar medicijnen heeft gestudeerd en later muziekwetenschappen. Zij heeft veel via uitzendbureaus gewerkt. Klager zegt dat zij zich nu gesaboteerd voelt.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd antwoordt zij dat er naar de kern van haar probleem moet worden gekeken in bijvoorbeeld eerdere dossiers ten aanzien van identiteitsfraude en het stelen van intellectuele eigendom. Klager zegt dat zij weer aan het werk wil bij de Verenigde Naties.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat klager het beangstigend vindt wat er gebeurt. Zij voelt zich niet serieus genomen. De pvp verzoekt om, als alternatief voor de medicatie, naar het kernprobleem van klager te kijken, waarop in eerdere dossiers het antwoord ligt.

5. Weerwoord van aangeklaagden op de klacht

Ter zitting hebben aangeklaagden verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. B. dat zij klaagster heel lang niet heeft gezien. Zij is van oordeel dat er bij klaagster al jarenlang sprake is van schizofrenie van het paranoïde type. Klaagster is achterdochtig, denkt in complotten en er is sprake van een uitgebreid waansysteem.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. B. dat klaagster inderdaad huivert van prikken. Klaagster gebruikt sinds 2016 aripiprazol, zonder goed effect. Er zijn al diverse middelen zonder resultaat geprobeerd. Daarom is er besloten om conform de richtlijn als volgende stap te starten met clozapine. Clozapine heeft meerwaarde.

Gevraagd naar het perspectief antwoordt mw. B. dat zonder medicatie de psychose onverminderd aanwezig zal zijn. Klaagster zal voor overlast zorgen in de vorm van het sturen van brieven naar de overheid en allerlei instanties. Zij veroorzaakt overlast door bij haar burens aan te bellen met verwarde verhalen. Er zal sprake zijn van maatschappelijke teloorgang omdat zij bijvoorbeeld in de nacht in de regen op straat loopt.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. W. dat er met de zoon van klaagster, ..., contact is en dat zij vorige week met hem heeft gesproken. Hij maakt zich veel zorgen over zijn moeder. De zoon is afgelopen week bij haar op bezoek geweest. Klaagster geeft aan dat hij haar zoon niet is en dat hij een valse identiteit heeft.

Gevraagd hiernaar antwoordt mw. W. dat er met het gebruik van clozapine geen zekerheid is over het verbeteren van de klachten van klaagster, maar dat zij hoop heeft dat de klachten verbleken. Andere medicatie heeft niet gewerkt. Mw. W. hoopt dat klaagster met medicatie en ambulante hulp weer een eigen leven kan krijgen. Het is lastig om goed contact met klaagster te hebben, maar zij hoopt dat zij binnenkort beter contact met haar zal hebben.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende zorgmachtiging van 12 december 2022 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen

toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 4 januari 2023 en 9 januari 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 4 januari 2023 en 9 januari 2023 blijkt dat klaagster bij aangeklaagden bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klaagster en haar onderzocht. Zij heeft op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 overleg met klaagster gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klaagster een afschrift van de beslissingen gegeven en haar op 4 januari 2023 en op 9 januari 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagden voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de toediening van medicatie en een bloedonderzoek bij clozapine gebruik een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klaagster roept agressie over haarzelf af doordat zij vanuit achterdocht mensen in haar omgeving beschuldigt van zaken als verkrachtingen en berovingen. Ook is klaagster agressief door met een stoel tegen een raam aan te slaan. Het niet medicamenteus behandelen van het beeld zal leiden tot een uitzichtloos verblijf in de kliniek.

Klaagster is nog steeds in een ernstig grensoverschrijdende strijd verwickeld met allerlei instanties. Zonder behandeling is een leven buiten de kliniek niet mogelijk zonder dat zij agressie over haarzelf afroept en zal zij in maatschappelijk opzicht ernstig teloor gaan.

De commissie is voorts van oordeel dat het verrichten van een bloedonderzoek bij clozapine gebruik noodzakelijk is om potentieel ernstige bijwerkingen te monitoren.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagden tot het toedienen van medicatie en het bloedonderzoek voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg (toediening van medicatie en het verrichten van bloedonderzoek bij clozapine gebruik) op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. H.J. Deuring, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Dhr. drs. G.A. van Herk, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klaagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen. Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.